

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku J. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w O.
o umorzenie zaległości z funduszu alimentacyjnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 marca 2009 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 24 kwietnia 2008 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2008 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację J. R. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 maja 2007 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 grudnia 2006 r. odmawiającej mu umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego w łącznej kwocie 11.957,56 zł.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 68 ust. 1 w związku z art. 63 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. Nr 228, poz. 2255 ze zm.), poprzez niewłaściwą interpretację i zastosowanie, wyrażające się w niezasadnym uznaniu, że umorzenie należności z funduszu świadczeń alimentacyjnych może mieć miejsce w sytuacji, gdy zachodzą szczególne przypadki związane z sytuacją zdrowotną i jednocześnie sytuacją rodzinną osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów, podczas

gdy w rzeczywistości ustawa uzależnia umorzenie zaległości od spełnienia jednej z wymienionych wyżej przesłanek, zaś do umorzenia nie jest niezbędne uznanie, że sytuacja zdrowotna zobowiązanego jest szczególna.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniony został: 1) występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, którymi są po pierwsze, kwestia związana z możliwością umorzenia zaległości wobec funduszu świadczeń alimentacyjnych w sytuacji, gdy zobowiązany do zapłaty świadczeń na rzecz funduszu spełnia jedną z przesłanek wymienionych w art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz po drugie, „wskazanie, jakie to szczególne przypadki związane z sytuacją zdrowotną lub sytuacją rodzinną osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów uzasadniają umorzenie zaległości”; 2) potrzebą wykładni art. 68 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy jako budzącego poważne wątpliwości oraz wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych; 3) oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej i jego uzasadnienie stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Uzasadnienie wniosku powinno natomiast nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC z 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP z 2004 nr 9, poz. 158 oraz z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda z 2004 7-8, poz. 51). Inaczej rzecz ujmując, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać wykazanie, że w sprawie rzeczywiście istnieje istotne zagadnienie prawne. Niewystarczające jest więc samo sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia jurystycznej argumentacji służącej wykazaniu, że zagadnienie to rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, Lex nr 393 883).

Odnosząc powyższe do niniejszej skargi kasacyjnej należy uznać, że sformułowany w niej wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne nie spełnia powyższych wymogów, albowiem uzasadnienie tego wniosku nie zawiera jakiegokolwiek wyводу prawnego, ograniczając się do sformułowania kwestii, które – w cenie skarżącego – wymagają wyjaśnienia. Oznacza to, że skarżący nie podjął nawet próby wykazania, że sformułowane przez niego wątpliwości stanowią istotne zagadnienia prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego. Zresztą wskazane przez skarżącego kwestie zostały już wyjaśnione w niepublikowanych dotychczas wyrokach z dnia 6 marca 2007 r., I UK 289/06 oraz z dnia 6 sierpnia 2008 r., II UK 359/07. W pierwszym w nich Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że do skorzystania z instytucji umorzenia należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego (art. 68 ustawy o świadczeniach rodzinnych) wystarczające jest

istnienie po stronie dłużnika alimentacyjnego choćby jednej z przesłanek umorzenia – albo szczególnej sytuacji zdrowotnej, albo szczególnej sytuacji rodzinnej osoby, przeciwko której prowadzona jest egzekucja alimentów. W drugim natomiast stwierdzono, że „szczególnie uzasadnione przypadki” związane z sytuacją zdrowotną lub rodzinną zobowiązanego (art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych) to sytuacje nadzwyczajne (wyjątkowe), powstałe bądź to w wyniku wypadku losowego, a w każdym razie istniejące niezależnie od zobowiązanego, w następstwie których jego sytuacja ulegnie takiemu pogorszeniu, że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać swoich należności, a nadto nie ma perspektywy poprawy i zmiany tej sytuacji.

Z kolei odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Odnosząc powyższe do zawartego w niniejszej skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania należy uznać, że skarżący nie podjął jakiegokolwiek próby wykazania istnienia potrzeby wykładni art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, gdyż nie wiadomo czy odwołuje się do okoliczności, że przepis ten nie został dotychczas przez Sąd Najwyższy zinterpretowany, czy też jego wykładnia jest niejednolita, co wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. Zresztą tej ostatniej okoliczności skarżący w ogóle nie wykazuje poprzez przytoczenie orzeczeń wskazujących na występowanie takich rozbieżności.

Należy również zauważyć, że zarówno przytoczone przez skarżącego kwestie stanowiące – w jego ocenie – istotne zagadnienia prawne związane z normą art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach zdrowotnych jak i jego wątpliwości związane z wykładnią tego przepisu nie mają znaczenia dla oceny zasadności zarzutu naruszenia prawa materialnego we wskazanym przez skarżącego zakresie, gdyż pozostają one w oderwaniu od dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny, iż

po stronie wnioskodawcy nie zachodzi żadna z przesłanek wymienionych we wskazanym uregulowaniu.

Odwołanie się do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej oznacza konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Przesłanka ta występuje wtedy, gdy bez pogłębionej analizy prawnej („na pierwszy rzut oka”) można stwierdzić zasadność przytoczonych podstaw kasacyjnych. Tymczasem skarżący w ogóle nie podjął próby wykazania, że naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego jest widoczne *prima facie* i w oczywisty sposób prowadzi do skutecznego zakwestionowania trafności rozstrzygnięcia. Zresztą było to niemożliwe o tyle, że jednocześnie skarżący wskazał na potrzebę wykładni przytoczonego w ramach kasacyjnej podstawy naruszenia prawa materialnego art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki „przedsądu” miałyby świadczyć naruszenie przepisów prawa materialnego, których wykładnia, w ocenie skarżącego, nasuwa tak duże wątpliwości, iż konieczne jest dokonanie ich interpretacji przez Sąd Najwyższy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2008 r., II PK 275/07, Lex nr 442717).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.